

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય

વિ.

પી.સી. રામકૃષ્ણાચ્યા

(સિવિલ અપીલ નં. ૬૭૪૩ વર્ષ ૨૦૧૦)

ઓગસ્ટ ૧૮, ૨૦૧૦

[આફતાબ આલમ અને આર.એમ. લોઢા, ન્યાયમૂર્તિઓ]

સેવા કાયદો – ખાતાકીય તપાસ – ખાતાકીય તપાસ યોજવાના હેતુથી તૈયાર કરાયેલા નિવૃત્ત અધિકારીઓની પેનલમાંથી તપાસ અધિકારીની નિમણૂક – તપાસની માન્યતાને એ કારણોસર પડકારવામાં આવી કે માત્ર ફરજ પરના અધિકારીને જ તપાસ અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરી શકાય – કોર્ટે ઠેરવેલ કે: પડકાર ટકી શકે તેમ નથી – નિયમો હેઠળ, નિવૃત્ત અધિકારીને પણ તપાસ અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરી શકાય છે – સેન્ટ્રલ સિવિલ સર્વિસિસ (ક્લાસિફિકેશન, કંટ્રોલ એન્ડ અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૫ – નિયમ ૧૪(૨).

ચુકાદો/હુકમ – ઉચ્ચારણ – ટ્રિબ્યુનલે સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણયમાંથી કથિત રૂપે એક ફકરા પર આધાર રાખ્યો હતો, જે હાઈકોર્ટના હુકમમાં પણ ટાંકવામાં આવ્યો હતો – જોકે, સુપ્રિમ કોર્ટના ઉક્ત નિર્ણયમાં આવો કોઈ ફકરો અસ્તિત્વમાં નથી

– કોર્ટે ઠેરવેલ કે: ટાકેલ ફરો માન્ય કાયદાકીય અહેવાલમાંથી યોગ્ય ચકાસણી વિના ક્યાંકથી લેવામાં આવ્યો હતો – ન્યાયિક ઉચ્ચારણો કરવામાં આવા બેદરકાર વલણ બદલ સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા ખેદ વ્યક્ત કરવામાં આવ્યો – પૂર્વદષ્ટાંત.

પૂર્વદષ્ટાંત – ટાંકણ – માન્ય કાયદાકીય અહેવાલોમાંથી ચકાસવા માટે – કાયદાકીય અહેવાલો.

સામાવાળા / પ્રતિવાદી, જિયોલોજિકલ સર્વે ઓફ ઈન્ડિયા (**GSI**) ના કર્મચારી સામે સેન્ટ્રલ સિવિલ સર્વિસિસ (ક્લાસિફિકેશન, કંટ્રોલ એન્ડ અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૫ ના નિયમ ૧૪(૨) હેઠળ શિસ્તભંગની તપાસ યોજવામાં આવી હતી. આ તપાસ એક તપાસ અધિકારી દ્વારા હાથ ધરવામાં આવી હતી, જેઓ **GSI** ના ફરજ પરના અધિકારી ન હતા પરંતુ **IDBI** ના નિવૃત્ત ચીફ જનરલ મેનેજર હતા. તપાસ અધિકારીનું નામ ખાતાકીય તપાસ યોજવાના હેતુ માટે તૈયાર કરાયેલા નિવૃત્ત અધિકારીઓની પેનલમાંથી લેવામાં આવ્યું હતું, જેને સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન દ્વારા મંજૂરી આપવામાં આવી હતી.

સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ ખાતાકીય તપાસ યોજવા અને હાથ ધરવા માટે ઉક્ત તપાસ અધિકારીની યોગ્યતા અને સત્તાને પડકારી હતી, અને એવી રજૂઆત કરી હતી કે માત્ર ફરજ પરના અધિકારીને જ તપાસ અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરી શકાય, અને ખાતાકીય તપાસમાં ભાગ લીધો ન હતો. પરિણામે, એકપક્ષીય તપાસ યોજવામાં આવી હતી જેમાં સામાવાળા / પ્રતિવાદી (જેઓ આ દરમિયાન વ્યવિવૃત્ત થયા હતા) સામેના આરોપો સાબિત થયા હોવાનું જણાયું હતું અને તેમને ૨ વર્ષ માટે પેન્શનમાં કાપની સજા આપવામાં આવી હતી. જોકે, ટ્રિબ્યુનલે સામાવાળા / પ્રતિવાદીની રજૂઆતને માન્ય રાખી, સજાના હુકમને બાજુ પર રાખ્યો અને શિસ્ત સત્તાધિકારીને બાબત રિમાન્ડ કરી. ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમને હાઈકોર્ટ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું.

અપીલ મંજૂર કરતા, કોર્ટે કોર્ટે ઠેરવેલ કે: ૧. ખાતાકીય તપાસ યોજવા માટે તપાસ અધિકારીઓની નિમણૂક માટે તૈયાર કરાયેલ પેનલમાંથી નિવૃત્ત અધિકારીની નિમણૂકની માન્યતાના પ્રશ્નની આલોક કુમારના કેસમાં આ કોર્ટના તાજેતરના નિર્ણયમાં ખૂબ વિગતવાર તપાસ કરવામાં આવી હતી. આલોક કુમારનો નિર્ણય રેલવે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૮ ના નિયમ ૯ હેઠળના કેસમાં આપવામાં આવ્યો હતો જ્યારે વર્તમાન કેસ સીસીએસ (સીસીએ) નિયમોના નિયમ ૧૪(૨) માંથી ઉદ્ભવે છે. તપાસ અધિકારીઓની નિમણૂક સાથે કામ કરતા રેલવે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૮ ના નિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈઓ સીસીએસ (સીસીએ) નિયમોના નિયમ ૧૪(૨) સાથે સમાન (**in pari materia**) છે. આલોક કુમારમાં, સુપ્રિમ કોર્ટે નિયમ ૯(૩) માં આવતા "સત્તાધિકારી (**authority**)" શબ્દના અર્થ પર ખૂબ વિગતવાર વિચાર કર્યો હતો અને તારણ કાઢ્યું હતું અને ઠેરવ્યું હતું કે નિવૃત્ત અધિકારીને પણ તપાસ યોજવા માટે શિસ્ત સત્તાધિકારીની સોંપાયેલ સત્તા આપી શકાય છે. ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓ યોગ્ય કાનૂની સ્થિતિની વિરુદ્ધ છે અને, તેથી, તેમને સમર્થન આપી શકાય તેમ નથી. [પેરા ૧૧, ૧૩ અને ૧૪]

યુનિયન ઓફ ઇન્ડિયા અને અન્ય વિ. આલોક કુમાર, ૨૦૧૦ (૫) એસસીસી ૩૪૯ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો. રવિ મલિક વિ. નેશનલ ફિલ્મ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લિ. (૨૦૦૪) ૧૩ એસસીસી ૪૨૭ નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

૨. ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદામાં એક વિશિષ્ટ બાબત છે. સામાવાળા / પ્રતિવાદીની એ રજૂઆતને સમર્થન આપતી વખતે કે સીસીએસ (સીસીએ) નિયમોના નિયમ ૧૪(૨) હેઠળ ખાતાકીય તપાસ યોજવા

માટે માત્ર ફરજ પરના અધિકારીની જ તપાસ અધિકારી તરીકે નિમણૂક કરી શકાય છે, ટ્રિબ્યુનલે નેશનલ હાઈસ્કૂલના કેસમાં સુપ્રિમ કોર્ટના નિર્ણયના એક કથિત ફરિ પર આધાર રાખ્યો હતો, જેને હાઈકોર્ટના હુકમમાં પણ ટાંકવામાં આવ્યો હતો. જોકે, ઉક્ત નિર્ણયમાં ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદામાં આભારી છે તેવો કોઈ ફરો નથી. જો આ ભૂલ માત્ર ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદામાં જ થઈ હોત, તો કોઈ તેને ટાંકવાની ભૂલ તરીકે અવગણી શક્યું હોત. પરંતુ હાઈકોર્ટના હુકમમાં તેનું પુનરાવર્તન માત્ર એક જ બાબત તરફ ધ્યાન દોરે છે કે ટકિલ ફરો માન્ય કાયદાકીય અહેવાલમાંથી યોગ્ય ચકાસણી વિના ક્યાંકથી લેવામાં આવ્યો હતો. આ કોર્ટ ન્યાયિક ઉચ્ચારણો કરવામાં આવા બેદરકાર વલણ અંગે ખેદ વ્યક્ત કરે છે. [પેરા ૭, ૧૦]

રવિ મલિક વિ. નેશનલ ફિલ્મ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લિ. અને અન્ય ૨૦૦૮ એસસીસી (એલ એન્ડ એસ) ૮૮૨ અને નેશનલ હાઈસ્કૂલ, મદ્રાસ વિ. એજ્યુકેશન ટ્રિબ્યુનલ એઆઈઆર ૧૯૯૨ એસસી ૭૧૭ – નો સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો.

કેસ લો સંદર્ભ:

૨૦૦૮ એસસીસી (એલ એન્ડ એસ) ૮૮૨	સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો	પેરા ૭
એઆઈઆર ૧૯૯૨ એસસી ૭૧૭	સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો	પેરા ૭
૨૦૧૦ (૫) એસસીસી ૩૪૯	આધાર રાખવામાં આવ્યો	પેરા ૧૧
(૨૦૦૪) ૧૩ એસસીસી ૪૨૭	સંદર્ભ લેવામાં આવ્યો	પેરા ૧૩

સિવિલ અપેલેટ હકુમત: સિવિલ અપીલ નં. ૬૭૪૩ વર્ષ ૨૦૧૦.
ડબલ્યુ.પી. નં. ૧૮૫૮૪ વર્ષ ૨૦૦૮ માં હૈદરાબાદ ખાતે આંધ્રપ્રદેશની
હાઈકોર્ટના તારીખ ૧૯.૦૯.૨૦૦૮ ના ચુકાદા અને હુકમ સામે.
અપીલકર્તાઓ તરફે એચ.પી. રાવલ, એએસજી ટી.એસ. દોઆબિયા, મનપ્રીત
સિંહ દોઆબિયા, ડી.એસ. મહેરા, વૈભવ જોશી.

કોર્ટનો ચુકાદો ન્યાયમૂર્તિ આફતાબ આલમ દ્વારા આપવામાં આવેલ.

૧. રજા મંજૂર કરવામાં આવી.

૨. આ અપીલ સેન્ટ્રલ સિવિલ સર્વિસિસ (ક્લાસિફિકેશન, કંટ્રોલ એન્ડ અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૫ ના નિયમ ૧૪(૨) હેઠળ ખાતાકીય તપાસની માન્યતા અંગેનો પ્રશ્ન ઉઠાવે છે, જે એવા તપાસ અધિકારી દ્વારા યોજવામાં આવી હતી અને હાથ ધરવામાં આવી હતી જેઓ ફરજ પરના અધિકારી ન હતા પરંતુ જેમનું નામ ખાતાકીય તપાસ યોજવાના હેતુ માટે તૈયાર કરાયેલા નિવૃત્ત અધિકારીઓની પેનલમાંથી લેવામાં આવ્યું હતું.

૩. સામાવાળા / પ્રતિવાદી જિયોલોજિકલ સર્વે ઓફ ઈન્ડિયા (ત્યારબાદ 'જીએસઆઈ') ના કર્મચારી હતા અને સંબંધિત સમયે તેઓ ગ્રુપ 'બી' ની જગ્યા ધરાવતા હતા. તેઓ નવેમ્બર ૩૦, ૨૦૦૦ ના રોજ સેવામાંથી વ્યવિવૃત્ત થવાના હતા. નવેમ્બર ૨૪, ૨૦૦૦ ના રોજ, તેમને વિવિધ આરોપોના સંબંધમાં નવેમ્બર ૨૩, ૨૦૦૦ ની કારણદર્શક નોટિસ બજાવવામાં આવી હતી અને તેમને એક સપ્તાહની અંદર ખુલાસો કરવા જણાવાયું હતું. સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ કારણદર્શક નોટિસનો જવાબ આપ્યો પરંતુ તે સંતોષકારક ન જણાતાં તેમની સામે ચાર્જશીટ જારી કરવામાં આવી. શ્રી એસ.એમ.એમ.વી. કૃષ્ણ રાવ, એક તપાસ અધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા જેમને સેન્ટ્રલ વિજિલન્સ કમિશન દ્વારા માન્ય તપાસ અધિકારીઓ તરીકેની નિમણૂક માટે નિવૃત્ત અધિકારીઓની પેનલમાંથી પસંદ કરવામાં આવ્યા હતા. સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ તપાસ અધિકારી તરીકે શ્રી કૃષ્ણ રાવની નિમણૂક સામે સખત વાંધો

ઉઠાવ્યો હતો, જેઓ જીએસઆઈ ના ફરજ પરના અધિકારી ન હતા પરંતુ IDBI ના નિવૃત્ત ચીફ જનરલ મેનેજર હતા. સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ ખાતાકીય તપાસમાં ભાગ લીધો ન હતો અને તેમની સામે ખાતાકીય તપાસ યોજવા અને હાથ ધરવા માટે શ્રી કૃષ્ણ રાવની યોગ્યતા અને સત્તાને સખત પડકાર આપી હતી. શિસ્તની કાર્યવાહી દરમિયાન, સામાવાળા / પ્રતિવાદી તેમના વલણ પર અડગ રહ્યા હતા અને તપાસના સમયપત્રક અંગે તપાસ અધિકારી દ્વારા જારી કરાયેલી નોટિસોના જવાબમાં તેમનો પ્રતિભાવ એ જ રહેતો હતો કે તેમને તપાસ યોજવાની કોઈ સત્તા નથી. તેમની બિન-ભાગીદારીના પરિણામે એકપક્ષીય તપાસ યોજવામાં આવી હતી જેમાં તેમની સામેના આરોપો સાબિત થયા હોવાનું જણાયું હતું. શિસ્ત સત્તાધિકારીએ ત્યારબાદ તેમને તપાસના અહેવાલની નકલ સાથે એક નોટિસ મોકલી, જેમાં તેમને ૧૫ દિવસની અંદર તપાસ અહેવાલ પર તેમની રજૂઆત, જો કોઈ હોય તો, કરવા માટે કહેવામાં આવ્યું. નોટિસના જવાબમાં, સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ ફરી એકવાર પુનરાવર્તન કર્યું કે તેમની સામે યોજાયેલી તપાસ ગેરકાયદેસર અને અમાન્ય હતી. અંતે, જુલાઈ ૭, ૨૦૦૩ ના હુકમ દ્વારા, તેમને ૨ વર્ષ માટે પેન્શનમાં ૧૦% કાપની સજા આપવામાં આવી હતી.

૪. સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ સેન્ટ્રલ એડમિનિસ્ટ્રેટિવ ટ્રિબ્યુનલ, હૈદરાબાદ બેન્ચ, હૈદરાબાદ સમક્ષ ઓએ નં. ૫૩૧ વર્ષ ૨૦૦૪ માં સજાના હુકમને પડકાર્યો હતો. સજાના હુકમ સામેનો પડકાર મુખ્યત્વે એવા કારણોસર હતો કે સજાનો હુકમ અમાન્ય ખાતાકીય તપાસના આધારે પસાર કરવામાં આવ્યો હતો કારણ કે તપાસ અધિકારી પાસે તપાસ હાથ ધરવાની કોઈ યોગ્યતા અથવા સત્તા ન હતી. ડિસેમ્બર ૧૭, ૨૦૦૭ ના તેના ચુકાદા દ્વારા ટ્રિબ્યુનલે સામાવાળા / પ્રતિવાદીની રજૂઆતને માન્ય રાખી, સજાના હુકમને બાજુ પર રાખ્યો અને નીચે મુજબ હુકમ કરતા બાબત રિમાન્ડ કરી:

"૨૫. ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખીને, અમે શિસ્ત સત્તાધિકારીના તારીખ ૦૭.૦૭.૨૦૦૩ ના હુકમને રદ કરીએ છીએ

અને બાજુ પર રાખીએ છીએ અને સત્તાધિકારીને નોટિસની બજવણી અને લાદવામાં આવેલી સજા સહિત ઉપર જણાવેલ મુજબ અરજદાર દ્વારા ઉઠાવવામાં આવેલા વાંધાઓ પર વિચાર કરવાનો અને હુકમની જાણ કર્યાની તારીખથી બે મહિનાના સમયગાળામાં યોગ્ય હુકમ પસાર કરવાનો નિર્દેશ આપીએ છીએ. શિસ્ત સત્તાધિકારી, તે જ બાબત પર વિચાર કરતી વખતે અરજદાર દ્વારા દર્શાવ્યા મુજબ સર્વોચ્ચ અદાલતના ચુકાદાને ધ્યાનમાં રાખશે."

૫. અપીલકર્તાઓ રિટ પિટિશન નં. ૧૮૫૮૪ વર્ષ ૨૦૦૮ માં આ બાબત હાઈકોર્ટમાં લઈ ગયા અને હાઈકોર્ટે તેના સપ્ટેમ્બર ૧૯, ૨૦૦૮ ના હુકમ દ્વારા ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમને સમર્થન આપ્યું અને અપીલકર્તાઓની રિટ અરજી ફગાવી દીધી.

૬. અપીલકર્તાઓ હવે આ બાબતને આ કોર્ટ સમક્ષ અપીલમાં લાવ્યા છે.

૭. કેસના ગુણદોષ પર આવતા પહેલા, અમારે ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમમાં એક વિશિષ્ટ બાબતની નોંધ લેવી જોઈએ. સીસીએસ (સીસીએ) નિયમો, ૧૯૬૫ ના નિયમ ૧૪(૨) હેઠળ ખાતાકીય તપાસ યોજવા માટે તપાસ અધિકારી તરીકે માત્ર ફરજ પરના અધિકારીની જ નિમણૂક કરી શકાય તેવી સામાવાળા / પ્રતિવાદીની રજૂઆતને સમર્થન આપતી વખતે, ટ્રિબ્યુનલે આ કોર્ટના બે નિર્ણયોનો સંદર્ભ આપ્યો છે અને તેના પર આધાર રાખ્યો છે. એક, રવિ મલિક વિ. નેશનલ ફિલ્મ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લિ. અને અન્ય, ૨૦૦૮ એસસીસી (એલ એન્ડ એસ) ૮૮૨ ના કેસમાં જેનો સંદર્ભ ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદાના ફકરા ૧૦ (પેપર બુકના પેજ ૧૬૭ પર) માં આપવામાં આવ્યો છે. આ સંદર્ભમાં કોઈ વાંધો ઉઠાવી શકાય નહીં. પરંતુ તેના ચુકાદાના ફકરા ૮ ના અંતિમ ભાગમાં (પેપર બુકના પેજ ૧૬૫ પર) ટ્રિબ્યુનલ નેશનલ હાઈસ્કૂલ, મદ્રાસ વિ. એજ્યુકેશન ટ્રિબ્યુનલ,

એઆઈઆર ૧૯૯૨ એસસી ૭૧૭ માં આ કોર્ટના નિર્ણયમાંથી કથિત રીતે નીચેનો અંશ પણ ટાંકે છે.

"આ બાબતમાં સિદ્ધાંત એ છે કે જો નિયમો ખાસ જોગવાઈ કરતા હોય કે સંબંધિત સેવામાં ન હોય તેવી વ્યક્તિ અથવા બહારની વ્યક્તિને પણ તપાસ સત્તાધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરી શકાય છે, તો કોઈ મુશ્કેલી ઊભી થશે નહીં. પરંતુ જ્યારે નિયમો તેના માટે જોગવાઈ કરતા ન હોય, ત્યારે બહારની વ્યક્તિને તપાસ સત્તાધિકારી તરીકે માત્ર સંબંધિત કર્મચારીની સંમતિ મેળવ્યા પછી અને યોગ્ય સ્તરે નિયમમાં છૂટછાટ મેળવ્યા પછી જ નિયુક્ત કરી શકાય છે." "

૮. હાઈકોર્ટના હુકમમાં નીચેના અવલોકનો સાથે આ જ અંશ ટાંકવામાં આવ્યો છે (પેપર બુકના પેજ ૬ અને ૭ પર):

"તપાસ અધિકારી કે જે બહારની વ્યક્તિ છે તેની નિમણૂક નેશનલ હાઈસ્કૂલ, મદ્રાસ વિ. એજ્યુકેશન ટ્રિબ્યુનલમાં માનનીય સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા નક્કી કરાયેલ કાયદા મુજબ માન્ય નથી જે નીચે મુજબ વાંચે છે:

"આ બાબતમાં સિદ્ધાંત એ છે કે જો નિયમો ખાસ જોગવાઈ કરતા હોય કે સંબંધિત સેવામાં ન હોય તેવી વ્યક્તિ અથવા બહારની વ્યક્તિને પણ તપાસ સત્તાધિકારી તરીકે નિયુક્ત કરી શકાય છે, તો કોઈ મુશ્કેલી ઊભી થશે નહીં. પરંતુ જ્યારે નિયમો તેના માટે જોગવાઈ કરતા ન હોય, ત્યારે બહારની વ્યક્તિને તપાસ સત્તાધિકારી તરીકે માત્ર સંબંધિત કર્મચારીની સંમતિ મેળવ્યા પછી અને યોગ્ય સ્તરે નિયમમાં છૂટછાટ મેળવ્યા પછી જ નિયુક્ત કરી શકાય છે." "

૯. ઉપરોક્ત અવતરણ નેશનલ હાઈસ્કૂલ, મદ્રાસના નિર્ણયનું નથી. તે કેસમાં નિર્ણય ખૂબ જ ટૂંકો છે અને ૬ ફરિયાદોથી વધુ નથી. તે કેસમાં માન્યતાપ્રાપ્ત ખાનગી શાળાના શિક્ષક સામે કેટલાક આરોપો પર કાર્યવાહી કરવામાં આવી હતી. તેમના દ્વારા કારણદર્શક નોટિસના જવાબમાં, એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે આ બાબતની તપાસ શાળા સમિતિ દ્વારા નહીં પરંતુ સ્થાનિક વિસ્તારના કેટલાક નિવૃત્ત શિક્ષણવિદો દ્વારા થવી જોઈએ. શાળા સમિતિએ તેમની વિનંતી સ્વીકારી લીધી અને તપાસ હાથ ધરવા માટે (શાળા સમિતિ સિવાયની) એક સમિતિની રચના કરવામાં આવી. સમિતિએ તેમને દોષિત ઠેરવ્યા અને શાળા સમિતિને અહેવાલ સુપરત કર્યો જેના આધારે તેમને સેવામાંથી બરતરફ કરવામાં આવ્યા. તેમણે તેમના બરતરફીના હુકમને જોઈન્ટ ડિરેક્ટર સમક્ષ પડકાર્યો હતો જેમણે તેમની અરજી એ આધાર પર મંજૂર કરી હતી કે તપાસ માત્ર શાળા સમિતિ દ્વારા જ હાથ ધરી શકાય. જોઈન્ટ ડિરેક્ટર દ્વારા લેવામાં આવેલા વલણને એજ્યુકેશન ટ્રિબ્યુનલ દ્વારા સમર્થન આપવામાં આવ્યું હતું. હાઈકોર્ટના વિદ્વાન સિંગલ જજે વિપરીત વલણ અપનાવ્યું હતું અને ઠેરવ્યું હતું કે શાળા સમિતિએ ગેરવર્તણૂક અંગે નિર્ણય લેવો જ જોઈએ પરંતુ તપાસ અન્ય લોકોને સોંપી શકાય છે. વધુ અપીલ પર, હાઈકોર્ટની ડિવિઝન બેન્ચે જોઈન્ટ ડિરેક્ટર જેવું જ વલણ અપનાવ્યું; તેણે અવલોકન કર્યું કે મેનેજમેન્ટ પાસે શિક્ષકોની ગેરવર્તણૂકની તપાસ કરવા માટે અન્ય કોઈ સમિતિની રચના કરવાની સત્તા નથી અને શાળા સમિતિએ જાતે જ તપાસ હાથ ધરવી જોઈએ. જ્યારે આ બાબત આ કોર્ટમાં પહોંચી, ત્યારે તેણે માત્ર તાર્કિક વલણ અપનાવ્યું અને ધ્યાન દોર્યું કે કેસની હકીકતોમાં સમગ્ર ચર્ચા તદ્દન શૈક્ષણિક હતી કારણ કે શાળા સમિતિએ સંબંધિત શિક્ષકની સ્પષ્ટ વિનંતી પર તે હેતુ માટે રચાયેલી અન્ય સમિતિને તપાસ સોંપી હતી. તેથી, તેમના માટે ઉક્ત સમિતિ દ્વારા હાથ ધરવામાં આવેલી તપાસ પર સવાલ ઉઠાવવો ખુદો ન હતો, જે તેમની પોતાની વિનંતી મુજબ રચવામાં આવી હતી. ચુકાદાના ફરિયાદી માં, આ કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું અને ઠેરવ્યું:

"૪. અમારા મતે, આ મુદ્દા પર નિર્ણય લેવો બિનજરૂરી છે કારણ કે અપીલનો અન્ય આધાર પર અનુકૂળ નિકાલ લાવી શકાય તેમ છે. તે વિવાદિત નથી કે સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ પોતે માંગ કરી હતી કે શાળા સમિતિ સિવાયના શિક્ષણવિદો દ્વારા તપાસ યોજવી જોઈએ. આ વિનંતી જરૂરી હોવાનું જણાય છે કારણ કે તેમણે શાળાના મુખ્ય શિક્ષક સામે આક્ષેપો કર્યા છે. તદનુસાર તપાસ યોજવા માટે બહારની વ્યક્તિઓની એક સમિતિની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. સામાવાળા / પ્રતિવાદીએ તપાસમાં ભાગ લીધો હતો અને કોઈપણ સમયે સમિતિની હુકમત અંગે વાંધો ઉઠાવ્યો ન હતો. તેથી, તેમને શાળા સમિતિની હુકમત અંગે વાંધો ઉઠાવતા રોકવામાં આવ્યા હતા (estopped). ..."

૧૦. ઉપર જણાવ્યા મુજબ, નેશનલ હાઈસ્કૂલ, મદ્રાસમાં એવો કોઈ ફકરો નથી જેવો ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટ દ્વારા પસાર કરાયેલા ચુકાદા અને હુકમમાં તેને આભારી છે. હવે, જો આ ભૂલ માત્ર ટ્રિબ્યુનલના ચુકાદામાં જ થઈ હોત, તો કોઈ તેને ટાંકણની ભૂલ તરીકે અવગણી શક્યું હોત. પરંતુ હાઈકોર્ટના હુકમમાં તેનું પુનરાવર્તન માત્ર એક જ બાબત તરફ ધ્યાન દોરે છે કે ટાંકેલ ફકરો માન્ય કાયદાકીય અહેવાલમાંથી યોગ્ય ચકાસણી વિના ક્યાંકથી લેવામાં આવ્યો હતો. અમે ન્યાયિક ઉચ્ચારણો કરવામાં આવા બેદરકાર વલણ અંગે ખેદ વ્યક્ત કરીએ છીએ.

૧૧. કેસના ગુણદોષ પર પાછા ફરતા, અમારે ધ્યાન દોરવું જોઈએ કે આ મુદ્દો હવે રેસ ઈન્ટીગ્રા (res integra) રહ્યો નથી. ખાતાકીય તપાસ યોજવા માટે તપાસ અધિકારીઓની નિમણૂક માટે તૈયાર કરાયેલ પેનલમાંથી નિવૃત્ત અધિકારીની નિમણૂકની માન્યતાના પ્રશ્નની યુનિયન ઓફ ઈન્ડિયા અને અન્ય વિ. આલોક કુમાર, ૨૦૧૦ (૫) એસસીસી ૩૪૮ ના કેસમાં આ કોર્ટના તાજેતરના નિર્ણયમાં ખૂબ વિગતવાર તપાસ કરવામાં આવી હતી. એ સ્પષ્ટ કરી શકાય કે આલોક કુમારનો નિર્ણય રેલવે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ)

નિયમો, ૧૯૬૮ ના નિયમ ૯ હેઠળના કેસમાં આપવામાં આવ્યો હતો અને વર્તમાન કેસ સીસીએસ (સીસીએ) નિયમોના નિયમ ૧૪(૨) માંથી ઉદ્ભવે છે. પરંતુ એ ધ્યાન દોરવાની જરૂર છે કે તપાસ અધિકારીઓની નિમણૂક સાથે કામ કરતા રેલવે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૮ ના નિયમ ૯(૨) ની જોગવાઈઓ સીસીએસ (સીસીએ) નિયમોના નિયમ ૧૪(૨) સાથે સમાન (in pari materia) છે. રેલવે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) નિયમો, ૧૯૬૮ નો નિયમ ૯ નીચે મુજબ છે:

"૯. મોટી સજાઓ લાદવા માટેની પ્રક્રિયા. – (૧) આ નિયમ અને નિયમ ૧૦ માં પૂરી પાડવામાં આવેલી રીતે, અથવા પબ્લિક સર્વન્ટ્સ (ઈન્કવાયરીઝ) એક્ટ, ૧૮૫૦ (૧૮૫૦ નો ૩૭) માં પૂરી પાડવામાં આવેલી રીતે, જ્યાં તે કાયદા હેઠળ આવી તપાસ યોજવામાં આવે છે ત્યાં, બને ત્યાં સુધી તપાસ યોજવા સિવાય નિયમ ૬ ના પેટા-નિયમ (૧) ના ખંડ (v) થી (ix) માં ઉદ્દેખિત કોઈપણ સજા લાદતો હુકમ કરવામાં આવશે નહીં.

(૨) જ્યારે પણ શિસ્ત સત્તાધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે રેલવે કર્મચારી સામે ગેરવર્તણૂક અથવા ખરાબ વર્તણૂકના કોઈપણ આક્ષેપના સત્યની તપાસ કરવા માટેના કારણો છે, ત્યારે તે જાતે તપાસ કરી શકે છે, અથવા આ નિયમ હેઠળ અથવા પબ્લિક સર્વન્ટ્સ (ઈન્કવાયરીઝ) એક્ટ, ૧૮૫૦ ની જોગવાઈઓ હેઠળ, જે પણ કિસ્સો હોય, તેની સત્યતાની તપાસ કરવા માટે [બોર્ડ ઓફ ઈન્કવાયરી અથવા અન્ય સત્તાધિકારી] ની નિમણૂક કરી શકે છે.

(૩) જ્યાં પેટા-નિયમ (૨) હેઠળ બોર્ડ ઓફ ઈન્કવાયરીની નિમણૂક કરવામાં આવે છે ત્યાં તેમાં ઓછામાં ઓછા બે સભ્યો હશે, જેમાંથી દરેક તે રેલવે કર્મચારી કરતાં ઉચ્ચ હોદ્દાના હશે જેની સામે તપાસ ચાલી રહી છે અને તેમાંથી કોઈ પણ આવા બોર્ડના

અન્ય સભ્ય અથવા સભ્યોના, જે પણ કિસ્સો હોય, તાબા હેઠળના નહિ હોય.

સમજૂતી.- જ્યાં શિસ્ત સત્તાધિકારી જાતે તપાસ ચોજે છે, ત્યાં પેટા-નિયમ (૧૨) માં અને પેટા-નિયમ (૧૪) થી પેટા-નિયમ (૨૫) માં, તપાસ સત્તાધિકારીના કોઈપણ સંદર્ભને શિસ્ત સત્તાધિકારીના સંદર્ભ તરીકે અર્થઘટન કરવામાં આવશે."

સીસીએસ નિયમોનો નિયમ ૧૪(૨) નીચે મુજબ ફરીથી દર્શાવવામાં આવ્યો છે:

"૧૪. મોટી સજાઓ લાદવા માટેની પ્રક્રિયા.-

(૧) xxxxxxxx

(૨) જ્યારે પણ શિસ્ત સત્તાધિકારીનો એવો અભિપ્રાય હોય કે સરકારી કર્મચારી સામે ગેરવર્તણૂક અથવા ખરાબ વર્તણૂકના કોઈપણ આક્ષેપના સત્યની તપાસ કરવા માટેના કારણો છે, ત્યારે તે જાતે તપાસ કરી શકે છે, અથવા આ નિયમ હેઠળ, અથવા પબ્લિક સર્વન્ટ્સ (ઈન્કવાયરીઝ) એક્ટ, ૧૮૫૦ ની જોગવાઈઓ હેઠળ, જે પણ કિસ્સો હોય, તેની સત્યતાની તપાસ કરવા માટે એક સત્તાધિકારીની નિમણૂક કરી શકે છે."

૧૨. આમ, એ જોવાનું રહે છે કે સીસીએસ (સીસીએ) નિયમોના નિયમ ૧૪(૨) અને રેલવે સર્વન્ટ્સ (ડિસિપ્લિન એન્ડ અપીલ) નિયમોના નિયમ ૯(૩) વચ્ચે માત્ર એટલો જ તફાવત છે કે અગાઉના નિયમમાં "બોર્ડ ઓફ ઈન્કવાયરી અથવા" શબ્દો નથી. પરંતુ હાથ પરના મુદ્દા માટે તેનું કોઈ મહત્વ નથી.

૧૩. આલોક કુમારમાં આ કોર્ટે નિયમ ૯(૩) માં આવતા "સત્તાધિકારી (authority)" શબ્દના અર્થ પર ખૂબ વિગતવાર વિચાર કર્યો હતો અને તારણ

કાઢ્યું હતું અને ઠેરવ્યું હતું કે નિવૃત્ત અધિકારીને પણ તપાસ યોજવા માટે શિસ્ત સત્તાધિકારીની સોંપાયેલ સત્તા (જુઓ ફકરા ૨૬-૬૨) આપી શકાય છે. એ પણ નોંધી શકાય કે આલોક કુમારમાં, આ કોર્ટે રવિ મલિક વિ. નેશનલ ફિલ્મ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશન લિ. (૨૦૦૪) ૧૩ એસસીસી ૪૨૭ ના નિર્ણય પર પણ વિચાર કર્યો હતો અને તેને એ તરફ ધ્યાન દોરીને અલગ પાડ્યો હતો કે તે નેશનલ ફિલ્મ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશનના સર્વિસ રૂલ્સ એન્ડ રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૮૨ ના નિયમ ૨૩(b) ના સંદર્ભમાં હતો. ચુકાદાના ફકરા ૪૫ માં, કોર્ટે નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું:

"૪૫. રવિ મલિકમાં આ કોર્ટના ચુકાદા પર સામાવાળાઓ દ્વારા મુકાયેલ આધાર તેમના માટે ભાગ્યે જ કોઈ મદદરૂપ છે. પ્રથમ, તે કેસમાં આ કોર્ટ સમક્ષ વિચારણા માટે આવેલા તથ્યો અને નિયમો તદ્દન અલગ હતા. બીજું, કોર્ટ નેશનલ ફિલ્મ ડેવલપમેન્ટ કોર્પોરેશનના સર્વિસ રૂલ્સ એન્ડ રેગ્યુલેશન્સ, ૧૯૮૨ ના નિયમ ૨૩(b) માં આવતા "જાહેર સેવક (public servant)" શબ્દપ્રયોગ સાથે સંબંધિત હતી. કોર્ટે એવો મત વ્યક્ત કર્યો કે "જાહેર સેવક" ને તેના સામાન્ય બોલચાલમાં સમજવો જોઈએ અને નિવૃત્ત અધિકારી "જાહેર સેવક" ના અર્થમાં આવશે નહીં, કારણ કે તેની નિવૃત્તિના આધારે તે જાહેર સેવક હોવાની લાક્ષણિકતાઓ ગુમાવે છે. વર્તમાન કેસમાં આપણે તે શબ્દપ્રયોગ સાથે સંબંધિત નથી. નિયમ ૯(૨) તેમજ કાયદાની કલમ ૩ માં બહુ જ અલગ શબ્દપ્રયોગનો ઉપયોગ કરવામાં આવ્યો છે એટલે કે "અન્ય સત્તાધિકારી (other authority)" અને "વ્યક્તિ/વ્યક્તિઓ (person/persons)". બીજા શબ્દોમાં કહીએ તો, સરકારના "જાહેર સેવક" શબ્દોની ગેરહાજરી સ્પષ્ટ છે. આમ, કોર્ટના ચુકાદા મુજબ પણ આ બંને અભિવ્યક્તિઓનું અર્થઘટન સામાન્ય બોલચાલમાં સમજવામાં આવે છે તે રીતે કરવું જોઈએ."

૧૪. ઉપર કરવામાં આવેલી ચર્ચાઓના પ્રકાશમાં, અમે સંતુષ્ટ છીએ કે ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટના ચુકાદાઓ યોગ્ય કાનૂની સ્થિતિની વિરુદ્ધ છે અને તેથી તેમને સમર્થન આપી શકાય તેમ નથી. તેથી, અમે ટ્રિબ્યુનલ અને હાઈકોર્ટના ચુકાદાને બાજુ પર રાખીએ છીએ અને ટ્રિબ્યુનલ સમક્ષ દાખલ કરાયેલ સામાવાળા / પ્રતિવાદીની ઓએ નં. ૫૩૧ વર્ષ ૨૦૦૪ ને ફગાવી દઈએ છીએ. અપીલ મંજૂર કરવામાં આવે છે.

૧૫. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ કરવામાં આવશે નહીં.

અપીલ મંજૂર કરવામાં આવી.

This judgment has been translated using AI Tool – SUVAS.

=====

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.